

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLEJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VI., Gróf Zichy Jenő ucca 43.
Telefon: Aut. 271—35.

Előfizetési ára: Egész évre 20 P.
Piramis papíron 30 P.
Postatakt. csekksz. sz. 16760

Január elsején negyedik évfolyamába lép a SZOMBAT és olvasóközönségének sürgető kívánságára az új évben már kéthetenként, a hó első és harmadik szerdáján jelenik meg.

Sándor Pál és a külföld

A következő, becsületes szándékkal írt sorok feltételezik, hogy Sándor Pál képviselő úr a nyilvános kritika szent jogát nemcsak cselekvő, hanem szenvedő formában is szereti, szóval, hogy épp olyan lojálisan, minden rossz utóhatás nélkül fogja nézeteimet meghallgatni, mint például a magyar Miniszterelnök az ő gyakori, az egész ország színe előtt kifejezett felhívását, hogy „*a miniszterelnök hagyja el a miniszteri széket*”. Mert én is egy hasonló kívánságot akarok nyilvánítani, a mélyen tisztelt képviselő úr zsidó vezérszereplésére vonatkozóan.

A mélyen tisztelt képviselő úr országos politikája és közgazdasági téren kifejtett tevékenysége fölött nem érzem magamat hívatva bírálatot mondani. De a képviselő úr egy idő óta a „*zsidó vezér*” szerepét is játszani óhajtja. Sőt, minden előkészítés és tanulmányozás nélkül külföldi zsidó politikát is csinál, ahogy azt a börzén mondják, a mi „*számlánkra és veszélyünkre*.” Ha a képviselő úrnak a parlamentben használt nyíltságával élnem szabad, akkor bátor vagyok azt a szerény véleményemet kifejezni, hogy halvány fogalma sincs a zsidó tudományról, a zsidó vallási életről, a zsidóság pszihéjéről és legkevésbé a külföldi zsidóság viszonyáról. A képviselő úr így egyik hibát a másik után okozza, anélkül, hogy akadjon egy bátor, lelkiismeretes zsidó vezérférfit, aki a képviselő úr a mi „*számlánkra és veszélyünkre*” üzött dilletáns kísérletei ellen állást foglalna.

Az áldatlan vitézrend-ügyről nem merek beszélni. Csak azt legyen szabad elárulnom, hogy a külföldi zsidó sajtó sincs elragadtatva a képviselő úr fellépésétől. Ön, mélyen tisztelt képviselő úr, még a XIX. századbéli zsidó maradt. Kint egy önérzetesebb, büszkébb zsidóság él. A legkitartóbb hívei sem mondhatják, hogy ez az affér a zsidó ügy győzelmével végződött volna. A „Szombat” már hónapokkal ezelőtt kiadta a vészjelzőt: „*Uj antiszemita hullám!*” Azt mondtuk, hogy a Hitler-győzelem kihatásai nálunk is érezhetők lesznek. Hát mi azt hisszük, hogy ebben a túlfűtött legkörben most nem szabad gyufával játszani.

De a képviselő úr, aki évtizedeken át a külföldi zsidókkal való érintkezést (kivéve a nemzetközi börzén) tréflinek mondott, most egy az „Egyenlőség”-klick Hasgachaja alatt álló kóser-külföldi politikai konyhát létesített és óv mindenkit, hogy minden más, nem az ő felügyelete alatt álló külföldi zsidó összeköttetés, a hazafiság szempontjából cházer-tréfe. Sőt magasabb helyen is közölte, hogy az eddigi „külföldi zsidó-mikveh” már nem áll az ő hazafias felügyelete alatt és mindenki „bechezkáz nida”, aki továbbra is használja. Pedig én attól tartok, az Egyenlőség-klick külföldi konyhája nemcsak nem kóser, hanem ott egyáltalán nem is tudnak főzni.

A képviselő úr érthetetlen módon abból az egyszerű mindennapos eseményből, hogy *Lucien Wolf* a miniszterelnököt meginterjuvolta, valami nagy diplomáciai győzelmet akar gyártani és a bécsi „Wahrheit”-ban azt meséli, hogy ezt az egyedülálló diplomáciai sikert tulajdonképpen Szabolcsi érte el, mert ő írt Wolfnak, hogy keresse fel Bethlent! Pedig az egész Lucien Wolf historia nem más, mint a Szabolcsi Lajos-féle bluff-sorozatnak egy része. *Lucien Wolf semmit sem jelent nekünk.* A háború folyamán — magától értetődőleg ádáz ellenségünk volt. Abban az időben, mikor *Jacob H. Schiff, Luis Marschall Felix M. Warburg, J. L. Magnes, Julius Rosenwald, Herbert Lehmann* szóval és tettel mellénk álltak, Lucien Wolf kötelességszerűen ellenségünk volt és minden erejével ellenséget is toborzott ellenünk. Ellenségünk maradt a háború után és ha például az Egyenlőség „konkurrensai” próbáltak volna Lucien Wolffal összeköttetésbe lépni, úgy Szabolcsi, valamint Sándor Pál is a hazafiatlanság vádjával illette volna őket.

Sándor Pál is tiltakozott az ellen, hogy a Jewish Agency magyar tagja Zürichben közreműködött Luis Marshallal és Félix Warburggal, kik barátaink voltak a háború folyamán és minden intrika dacára, elég szép pénzt küldtek Magyarországra. De ezek a hatalmas vezérek a „konkurrens lapok” emberei voltak, és azért tréflinek mondta Sándor Pál, de Lucien Wolf, Magyarország ádáz ellenségének szerencséje volt, hogy egyszer Szabolcsival találkozott, ezzel a magyar zsidóság szentjévé avatták fel azt a gentlemant, akinek ellenséges és megalázó beavatkozása ellen nemcsak itt tiltakoztak, hanem New-Yorkban is.

Tény az, hogy egy budapesti napilap, mikor az Egyenlőség jubileumi száma megjelent, erősen kikelt Szabolcsi ellen, hogy annak a Lucien Wolfnak az üdvözlését közölte, aki a népszövetség elé hurcolta Magyarországot.

És valóban sikerült a magyarországi zsidósággal elhíttetni, hogy Lucien Wolf a magyarországi zsidóság köszönetét és ünneplését érdemli. Hogy ez a merész történelmi hamisítás, mely elhallgatja barátainkat: Marschall Warburgot és társait és magasztalja ellenségünket megtörténhetett, mint politikai csel, még elég szomorú jelenség. De megdöbbenéssel vettük észre, hogy egy olyan tudományos intézmény, mint az IMIT is felül az Egyenlőség blöffjének. Ez a régi, elég magas kulturális nivón álló testület kínos meglepetésünkre az idényt Szabolcsi Lajosnak Lucien Wolf című cikkének felolvasásával kezdi. Remélhető volt, hogy az IMIT-ben akad egy szakértő is, aki tudja milyen szerepet játszott Lucien Wolf és ki volt nekünk Marschall. Mért nem volt szabad egy Marschall-előadást tartani az IMIT-ben? Miért nem Herzl-ről, Nordau-ról, Albert Cohn-ról a világszerte ismert magyar nagyságokról?

Lucien Wolf az utolsó években egészen izolálva volt. Mint makacs anti-cionista, teljesen egyedül állt, mikor Marschall felhívására a világzsidóság színe-java csatlakozott a Palesztina-munkához. Az „Alliance Israelite Universale” dicsősége is elhalványult, mikor felsugárzott az amerikai zsidó vezérek, *Schiff, Marschall* és *Warburg* fénye.

Ebben az elhagyottságban rábukkantak Szabolcsira, ki a külföldön egy

más képviselőt keres, hogy még a külföldi üzletben is megállja a konkurenciát. A jó cégek, *Cion, Jewish Agency, Joint*, már képviselve voltak. Nekik most egy más márkát kellett bevezetni Magyarországon. Ő a legrosszabb márkát is a legmagasabb áron tudja elhelyezni, mert a hirdetési apparátusa a legjobb. Az ő árúcikkeit: *numerus clausus, hősiesség, stb.* mindenki ismeri kitűnő hirdetési módja révén.

A képviselő úr most a külföldi reklám osztályt vette át. Nem tudja, milyen nevetséges szerepet játszik, mikor egy külföldi lapban meséli, hogy milyen óriási külföldi sikere volt Szabolcsinak, hogy egyszer 20 évben levelet írt egy ujságírónak, hogy keresse fel Bethlent. Ez a hatalmas magyarországi zsidóság, a „Magyar Zsidó Unio” összes legnagyobb diplomáciai sikere? Az amerikai zsidók 150 gyarmatot építettek Oroszországban és Palesztinában, az angol *Ica* az argentiniai gyarmatosítási művet és számtalan segélypénztárt állított fel, a *Joint* a világ minden részében hordja Amerika dicsőségét, Németországnak is van a „*Hilfsverein der deutschen Juden* nevű intézménye,” mely a keleti országokban jótékonyági intézményeket létesített. A lengyel, a román, a jugoszláv, a csehszlovák zsidók is hatalmas segélypénztári szervezeteket alapítottak.

És a magyar zsidók? Egy levelet írtak Lucien Wolfhoz. Majdnem az operenciás tengerig jutottak és ott mint tagok beléptek az „Alliance Israelite-be”. Hazatérve Te deum-ot rendeztek a nagy férfi tiszteletére, aki levelet írt Wolfhoz és menetjegyet váltott a párizsi argonauták útjára. És számtalan ülésekben ünnepték ezt az óriási diplomáciai sikert.

Közben *Bethlen Londontól Ankaráig utazik és egy hatalmas korszakalkotó alliancét létesített az ir tengertől az arab tengerig.* Ő sem volt nagyobb Sándor Pálnál, mikor kezdtek. És ebben a nagy világban megjelenik a világzsidóság szinpadján Sándor Pál és el akarja bűvölni a közönséget meséivel, hogy ők kezdeményezték a Lucien Wolf-féle interjút ! !

A magyar zsidóságnak is épp olyan nagy szerepe lehetett volna a diplomáciai világban, de elmulasztották a nagy konjunkturát. A képviselő úr bocsássa meg nyíltságomat, de a zsidó külföld megismerése terén csak tanuló lehet, de nem tanító és ne vegye rossz néven, ha én a jó ügy érdekében felkérem a mélyen tisztelt képviselő urat, a tőle tanult nyíltsággal, hogy hagyja abba a zsidó vezérszerep dilletans kísérleteit és engedje át másoknak, akik jobban értenek hozzá.

B. S.

ERNST-MUZEUM AUKCIÓI XLV.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

KIÁLLÍTÁS:

Nov. 30-tól
dec. 8-ig
d. e. 9-től
d. u. 5-ig

Gróf Zichy Béla hagyatékából,

valamint főuri és más magánbirtokból származó festmények, műtárgyak, szőnyegek és butorok

AUKCIÓ

Dec. 9-től
naponként
d. u. 1/24-től

Mit akar Hajdu Marcel?

Buda támadja Pestet - Pest nem érti Budát

Semmiesetre sem akar az ortodoxiának a jesivák terén konkurenciát csinálni. Ő épp oly jól tudja, mint bárki beavatott, hogy a jelenlegi talmudtanulás sokkal intenzivebb és elterjedtebb, mint az előző évtizedekben. Míg 10 év előtt Pozsony és Kassa között virágzó jesivákban összesen 600 talmud-növendék volt, addig a mostani szemeszterben 1200-ról számol be a statisztika, ami annál örvendetesebb és feltünőbb, mert a mai nehéz gazdasági viszonyok közt ez majdnem elviselhetetlen terhet jelent úgy a közületek, mint az egyénekre nézve. *Hajdu Marcel* nem gondol arra, hogy ilyen fajta jesivat állítson fel. Ez konzervatív hittestvéreink speciális feladata, melyet ők lelkesen, büszkén vállalnak és teljesítenek, bármi önmegtagadó áldozatok árán is. Kár őt ezért ortodox részről támadni. Ellenkezőleg, az ő igyekvése csak dicséretet érdemel és támogatást minden oldalról.

A budai hitközség elnöki jelentése szintén támadja Hajdut. *Dr. Kriszhaber Adolf* elnök azt kifogásolja, hogy Hajdu akciója végső eredményben a rabbiszeminárium tekintélyét rombolja le és elnöki megnyitójában kifejti, hogy a budai hitközség traucióihoz híven, kötelességének tartja ama intézmény védelmére kelni, mely több mint 50 éven át látta el a magyar zsidóságot kitűnő lelkipásztorokkal és dicsőséges munkásságával világhirre tett szert.

Bámulatos módon még ezen okairól is támadás éri Hajdu Marcellt. Félreértik intencióit és így dicséret helyett támadásban van része. Holott nem akar ő jesivat letesíteni az ortodox jesivák mellett és ellenére, épp oly kevésbé akarja ő a rabbi szeminárium tekintélyét és hatáskörét lerombolni és megnyirbálni. Ő nem új ember e téren, aki ezen kérdésekkel incidentaliter foglalkozik. Évek óta kíséri figyelemmel a szeminárium működését és bármennyire tiszteli is a tanári kar munkásságát és az elért eredményt, szívesebben látná, ha a fiatal rabbi urak nagyobb zsidó tudással indúlnának neki az életnek. Mert bizonyos, hogy a tanrendszerű néhány heti órában nem lehet megfelelő zsidó tudásra szert tenni. Régente böcnerveit meglettkoru emberek kerultek a szemináriumba, akik már „von Haus aus” járatosak voltak a talmud labirintusában, de a neológ gyermek ennek a niányát egy életen át sinyli és ezt heti néniány órában nem tudja elsajátítani. A talmudtudományának csak egy századok óta bevált rendszere van: *a rendszertelenség* és egyedül célravezető módszere időtlen időkig napi 14—16 órán behatóan foglalkozni a

tananyaggal. Enélkül kontár marad még akkor is, ha diplomát szerez is közben. Nem lesz képes egy oldal szöveget folyékonyan elolvasni és behatóan megérteni. Innen van az, hogy világhírű szemitológusok, híres egyetemek tanárai, 40—50 éves tudományos munkásság dacára csak szótárak segítségével képesek könnyebb talmudszöveget elolvasni, de folyékonyan soha, akár csak egy 15 éves bocherli. Katholikus egyházfők ezt jól tudták és a komolyabb tudósok zsidó mestereknél tanultak. Így a híres humanista Reuchlen, v. Lyra, gróf Pico de la Mirandola stb. Ezt szem előtt tartva, Hajdu Marcelnek az a terve, hogy a szemináriumi tanulmányok kiegészítéseként egy két éves jesiva-rendszerű tanfolyamot létesít, hogy főként a leendő rabbinusoknak alkalmuk legyen két éven át kizárólag hébertudományokkal foglalkozni, mely tanítás és tanulás semmiképp nem illeszthető be egy szemináriumi tanterv keretébe.

Ezért az elgondolásért Hajdu Marcellt nem lehet és nem szabad támadni. Ellenkezőleg rajongó lelkesedését hasonló érzelmekkel támogatni kell, hogy legyen is energiája elgondolását megvalósítani.

Budáról Pestre és vissza villamos és autóbusz közlekedik, nagyszerű az összeköttetés, mégis olyan messze van a Sip utca 12 és a Fő utca 12-es szám, hogy az elnökök nem látják egymást, nem találkoznak és nem ülnek le egymással eszmét cserélni és így nem is ismerhetik behatóan a másik elgondolását. Csak ez magyarázza, hogy Kriszhaber dr. félreértette Hajdu Marcel kitünő intencióit.

Hasonlóképp Stern Samu elnök sem vesz magának fáradságot, nem ismerkedik meg közelről a kitünő budai hitközség strukturájával és nem győződik meg arról, hogy az ottani életben lévő választójog nem jár semmiféle veszedelemmel. A Duna ezen oldalán rémképekkel riasztják a vezetőket, mellyel szemben én azt hirdetem: *minél szélesebb rétegekre terjesztik ki a választójogot, annál lelkesebben sorakoznak a hívek a vezetők mögé és támogatják erkölcsi-ekben és anyagiakkal nehéz munkájukban.*

Dr. Kenéz-Kurländer Ede.

NEIGER J.

rituális konyhája világmárka

===== **ALAPITVA 1887.** =====

A súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel árainkat rendkívüli módon leszállítottuk

Palesztinai kóser borok állandóan raktáron.

Kitünő ebédet 1.80 fillérért házhöz szállítunk

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 4.

Országos Rabbiképz - Zsidó Egyetem Könyvtára

Oskar Wilde mondja:

„A tea remekmű, melynek legnemesebb tulajdonságait csak művészek tudják érvényre juttatni. Amint vannak jó és rossz képek, úgy van jó és rossz, de többnyire rossz tea“

Mennyire igaza van Wildenek, pedig nem is kellene rossz teának léteznie. — A

Meinl Speciálüzletében
vett teakeverék, — a cég jólbevált főzőutasítása szerint elkészítve — minden bizonnyal csak jó lehet.

Meinl Gyula

Fiatal papokat az ifjuságnak

E lap előző számában „Ifjúsági Istentiszteletek” címen írt cikkem élénk visszhangot keltett a szülők körében és számtalan levél érkezett a szerkesztőséghez, melyek mindegyike további küzdelemre buzdít. Aki csak egy kevéssé is foglalkozik felekezetünk ügyes-bajos dolgaival, a legnagyobb kétségbeeséssel látja elkövetkezni a szomorú jövőt, amikor is a mai ifjuság kerül helyünkre, s egyre eltávolodik az igazi zsidó hitétől. Nem lehet tehát elégszer és eléggé foglalkozni ifjuságunknak zsidó nevelésével s az illetékes körök minden igyekezetét e térre koncentrálni. Minden téren iparkodtak a zsidó hitéletet felébreszteni és növelni, csak az ifjuság maradt mostoha gyerek és itt éri felekezetünket a legnagyobb megpróbáltatás. A „Kasrusz” szigorú érvényesítésének szolgálatába egy főrabbit állítottak — helyesen, de a jövő szempontjából talán még fontosabb lenne papokat állítani az ifjuság zsidó nevelésének szolgálatába. S itt vár a hitközség most megválasztott fiatal, tehetséges papjára, *dr. Hevesi Ferenc* fontos hivatás. Azonban egy ember munkaereje kevés e nagy feladathoz és e cél szolgálatába feltétlenül be kell állítani a hitközségnek a kiváló szónoki képességgel és nagy tudással rendelkező fiatal pécsi főrabbit, *dr. Wallenstein Zoltánt* is. Az

ifju papgeneráció e két tehetséges tagjának irányítása mellett kell az ifjuság nevelésére befolyást gyakorolni és minden eszközt felhasználni a zsidó hitélet kifejlesztésére. S amint a középiskolai tanulók világi tantárgyainak fokozottabb és eredményesebb elsajátítására nagyszerű hatást gyakorol az állandó szakfelügyelői és időközönkénti főigazgatói hospitálás, úgy a hitoktatás intenzivebb felfokozására is buzdító hatással lenne *dr. Hevesi Simon* és *dr. Fischer Gyula* főrabbi időközönkénti látogatása. De nem csak itt lenne kívánatos az ő megjelenésük, hanem jótékony hatással lenne ez az ifjúsági Istentiszteleteknél is. A keresztény egyház főpapjai gyakori megjelenésükkel, az ifjusághoz intézett szónoklataikkal elérik azt a célt, melynek szolgálatában hitoktatóik is fáradthatatlanul küzdenek, hogy a hit mindjobban erősebb és mélyebb gyökeret ver az ifjuság lelkében. S ha előző és e cikkemben felhozottak megértéssel találkoznak az illetékes köröknél, ha az ifjúsági istentiszteleteken egy *dr. Hevesi Ferenc*, egy *dr. Wallenstein Zoltán*, egy *dr. Schmelczér Izsák* intéz szónoklatokat az ifjusághoz, ha a főkántorok gyönyörű énekei emelik az Istentiszteletet, úgy nyugodtan adhatjuk majd át helyeinket a mai generációnak.

Mayer József

Rádió és Cionizmus

A budapesti Rádió Studió bizonyos időközönként rendelkezésére áll előfizetőinek és az általuk átadott közleményeket leadja és így létrehozza a közvetlen kapcsolatot a világ másik végével. Egy budapesti urleány *Koch Boriska* kérésére születésnap üdvözlét továbbított a Studió, mely így szólt :

Koch Boriska nevében szívből kívánunk minden jót Koch Andor főmérnöknek Jeruzsálemben a palesztinai vízművek igazgatójának !

Ezt a kedves üzenetet a közelmult napokban továbbította má-

sodízben a budapesti Studió és akkor elmondta azt is, hogy egy kedves vidéki lányka, aki a Studió állandó szorgalmas hallgatója, a mult évi üzenet leadásakor a testvéri szereteten felbuzdulva elhatározta, hogy távol idegenbe szakadt mérnököt ajándékkal lepi meg. Koch Andor címére el is ment a Nagy - és Csonkamagyarországot ábrázoló virágokból összeállított térkép. Koch mérnök örömmel fogadta az ajándékot és hálája jeléül olajágakból fonott koszorút küldött a kis magyar cionista leánynak.

■■■■■■■■

A Wallenstein üggyhöz

Igen tisztelt Szerkesztő úr !

Fiam egyik helybeli középiskola növendéke. A napokban ifjusági istentiszteleten voltak a Dohány uccai templomban. Nemrégén költöztem Budapestre és kíváncsiságból én is elmentem erre az ifjusági istentiszteletre.

Megállapíthatom, hogy az ott látottak kiábrándítólag hatottak reám. Mást vártam egy ilyen nagy hitközségtől, másként képzeltem el az ifjusági istentiszteletet. Felidéztem emlékezetemben győri diákéveimet, amikor *dr. Fischer Gyula* akkori győri főrabbi úr tartott nekünk prédikációkat és oltotta belénk a zsidó vallás alapvető szabályait és megtanított bennünket ősi vallásunk szeretetére és megtartására. Minden hittanórán megvizsgálta, hogy a diákok viselnek-e „cidáklit”, de arra is volt gondja, hogy az ő diákjai pontosan eljárnak-e a templomba ?

Kaposvári Máv. osztályvezető főmérnök koromban majdnem hetenként jártam Pécsre, ahol számtalan esetben elmentem az istentiszteletekre és egyszer egy ifjusági istentiszteletet is végighallgattam. Azt láttam, hogy a pécsiek kitűnő főrabbi : *Dr. Wallenstein Zoltán* fiatalos lelkesedéssel az ifjuság szívéhez közel-férkőzik és minden egyes istentiszteletet a gyermekekben a zsidó vallás iránti szeretetet és ragaszkodást felébreszti, maradandó hatással.

A Dohány uccai istentisztelet rendje sok tekintetben nem áll a kívánatos nívón és meglepetéssel állapítottam meg, hogy Pécsen *Dr. Wallenstein Zoltán* az ottani hitközség aránylag szerény eszközeivel kiváló eredményeket produkált. Szónoki lendülete szuggesztív hatással van a fiatal lelkekre, kik rajongó szeretettel és tisztelettel veszik körül lelkipásztorukat és most már mint pesti lakos azon csodálkozom : *miért nem igyekszik a pesti hitközség előljárósága Dr. Wallenstein Zoltán kiváló képességeit a nagy célok szolgálatába állítani ?*

Ländler Dezső

ny. Máv főmérnökfelügyelő.

Olvasom, . . . nem olvasom . . .

Nem olvasom

A budai hitközség közgyűlésén megérett atmoszférát tapasztaltam. Az ottani elüljárók szintén a „szórók” fajtájához tartoznak: az egyik a Nasicinál a másik az Angol Magyarnál igazgató s így tovább, ennek dacára intim hangulat üli meg a kedélyeket, nincs bevonulás, az elüljárók nem okvetlen a pódiumon ülnek. *Szántó Jenő, Gerő Ödön, Haas, Dr. Szilárd* elüljárók a közönség közt foglalnak helyet. Mint ellenzéki szónok Makrai Teofil szerepelt, kinek eléggé éles felszólalását az elnökség jóakaró megértéssel fogadta. Viszont *Bartos Ármin* pénzügyi elüljáró felvilágosításait az ellenzék testvéri bizalommal honorálta. Az elnök mellett a pódiumon ott ülnek a főrabbi urak: *Dr. Kiss Arnold és Dr. Edelstein Bertalan*. Nem úgy mint nálunk. A tetőzet nem reped meg, a falak nem görbültek el és békés megértéssel tanácskoztak a laikusok a klérussal, sűrűn felszólaltak a rabbinusok és bölcsességgel irányították a gyülekezet tanácskozó menetét. Hirlapírói asztalnak se hire se nyoma, ott ültem az utolsó sorban Rudas, a Royal Exchange igazgatója mellett. Nem reklamáltam az utolsó sort, mert a gyülekezet minden egyes tagja csak a közület érdekeit tartotta szem előtt. A főtitkári teendőket *Diósi Jenő* főjegyző végezte kitűnő precizitással és nem hallgathatom el,

hogy *Dr. Kriszhaber* tekintélyt tartó komolysággal jogászi tudással és nagy rutinnal vezette a közgyűlést. Azzal a tudattal távoztam, hogy kevés hitközségi elnök tud ilyen méltó módon vezetni egy közgyűlést.

Olvasom

Fischer Fülöp élményét a hithű Rotschild báróval, a kitűnő sárospataki főrabbi legújabb könyvében:

„Külső országba üzött tudásvágyam. Estefelé van. A frankfurti Börne utcában a világhírű Rotschild-bankház előtt viszen el útam. Váratlanul megszólít egy bankszolga és arra kér, hogy menjek fel az emeletre, a báró úr nem ér reá hazamenni, hogy házizsinagógájában végezze el az esteli imát, tehát itt fogja azt megtenni, de még egy-két ember hiányzik a minjá-hoz. Én pedig örömmel kapok az alkalmon, hogy végre-valahára szemtől-szembe láthatom a ritka nagy vallásosságáról, jótékonyságáról és Tóra-tudásáról híres Wilhelm Karl von Rotschild bérót és hogy egyuttal szemtanuja lehetek ájtatoskodásának.

Belép a béró, tetőtől-talpig feketében. Sohasem látták más, mint fekete ruhában. Ő maga volt az előimádkozó. Megvallom, ilyen imádkozást még nem hallottam. Olyan sirással végezte imáját a modern Krózus, milyenhez fogható chászidikus rabbinál is ritkán tapasztalhatunk. Zokogásba fult minden egyes szava. Sok milliónak hatalmas ura, kinél csak röviddel azelőtt volt ebéden Frigyes német császárnak özvegye, forró könnyekkel áztatott arccal áll Isten színe előtt és zokogja el Izrael ősrégi szent imáit, áldja Ábrahám, Izsák és Jákób Istenét, a holtak feltámasztóját, ki megtérését akarja

az ő gyermekeinek. Ott zokog és esdekel bünbocsánatért, a nyomorban sinylődő Izrael megváltásáért...”

Olvasom

Berlinben tudvalevőleg a zsidók lélekszáma, úgyszintén az adófizetők száma kisebb, mint Pesten. Ennek dacára a folvó évi december 30-án lefolytatott hitközségi választásoknál 75.000 hittestvér szavazott le. Ebből az úgynevezett reformerek listájára 40 ezer, a többi anti-cionisták pártjára 10 ezer, míg a cionisták listáján csak 25 ezer szavazott. Ebből megállanótható, hogy a berlini zsidóság óriási többsége a reformpárthoz foglal helyet, mert a 25 ezer cionista szavazó nem azt jelenti, hogy ezek konzervatív zsidók, ellenkezőleg van köztük sok, kik a vallással keveset törődnek csak a zsidó állam föltámasztásának eszméjéért raionganak. Nálunk most a konzervatív irányzat a ielszó, széles rétegek kizárólagos szellemi tápláléka az Egvenlőségben megjelenő chaszideus mesék, az Aréna úti templomban vasárnap délután demokrata *salesz südeszt* rendeznek, a pap ornátusban szószékről üdvözli az elnököt — nyitott taliszban, — a kántor vasárnap délután a mincha ima keretében kórussal operát énekel, de azért minden körzet hangosan hirdeti „*vissza a zsidósághoz*”. Én azt hiszem, ha a pesti zsidóság általánosan és titkosan szavazhatna, úgy az eredmény hasonlítana a berlinihez. A nagy többség a reform a modernizálás mellett szavazna.

Nem olvasom

A felekezeti *haruspexek* a római elődök mintájára mosolvognak. Ha találkoznak és csufondárosan közlik egymással észleleteiket az intézmények fogvatékosságairól és a személvek hibáiról. A seikokról, az ulemákról, a muftikról, a basákról, a hurikról és az eunochokról, minden rendű és rangú fizetett és tiszteletbeli mandarinokról.

— Minap egyik augor barátom haruspikális kollegialitással figyelmeztetett, hogy bizonyos eseményekről közérdekből jó lesz hallgatni, mert különben a *mufti* megharagszik és kedvét veszítve visszavonul a közélettől. És ez annál nagyobb baj volna, mert a helyébe kerülő *soros mufti* valószínűleg veszedelmet jelentene a felekezeti közéletre nézve. Megérdeklődtem és megállapítottam, hogy haruspex kollégámnak aggályai helytállóak és így a magam részéről is hallgatással mellőzöm a szóbanforgó s különben nagyon érdekes témát.

Olvasom

A „*Szombat*” jelen számával a harmadik évfolyamot fejezi be és önérzettel állapítom meg, „*nex sine gloria militavit*”, nem minden erkölcsi siker nélkül végeztem munkámat. Az eredményt hangosan hirdeti, hogy a külföldi felekezeti sajtó sűrűn foglalkozik a „*Szombat*” cikkeivel. Különösen „*50 év múlva félannyi zsidó lesz Pesten*” című cikk keltett nagy feltűnést és még Dél-Amerikában megjelenő lapok is behatóan foglalkoztak számítási módszeremmel. Berlinben és más városokban az általam kezdeményezett módszerrel eszközöltek hasonló számításokat és mindenütt szomorú megállapításokat szűrtek le.

Bukarestben héber betűkkel, zsargon nyelven jelenik meg a „*Jüdische Presse*”, mely két hasábon át foglalkozik a „*Szombat*” fenti cikkével és feljajdulva kérdezi, vajon van-e még segítség a pusztító áramlat ellen. „*Lässt sich Etwas retten von der Szréfe, was lauert auf die Jidiskat in Un-*

garn?” Végül köszönetet mond nekem, hogy helyes diagnózissal rávilágítottam a szomorú helyzetre, mert ez az első lépés. a gyógyulás felé. A furcsa zsargon így hangzik: „*Der Fakt güfe, was men Kükt sich erein in die eigene Nesume ist schon e gross Gescheniss.*“

Olvasom

Baracs Marcel helyesen mondta a Városházán, hogy a zsidóság nevében senkinek sincs joga beszélni, sem *Klár Zoltánnak*, sem *Glückstahl Samunak*. Kár volt meg nem említeni, hogy sem *Dési Gézának*, sem *Sándor Pálnak*, holott különösen az utóbbi minden a zsidóság ügyeire való felszólalása olyan látszattal bír, mintha a zsidóság mandátumával, a zsidóság nevében beszélne. Jó ezt leszegezni. És szeretném minden rendű és rangú állampolgárnak a fülébe kiáltani a *Baracs Marcel* megállapítását: *a zsidóság nevében senkinek sincs joga beszélni.*

Nem olvasom

A kitünő *dr. Richtmann Mózes* kreálta a fórum-zsidó kifejezést és érti alatta azokat a polgártársakat, akik keltükben fektükben uton, otthon és künn a társadalmi életben semmivel sem árulják el, hogy zsidók, sőt ezt lehetőleg titkolják. Gyermeküknek a Mikulás hozza az ajándékot és karácsonyfa körül ünneplik a kereszténység Megváltójának a születését. Ellenben a *fórumon* hangosan zsidók különösen, mikor a zsidó választók megnyeréséről van szó. Ilyenkor választások küszöbén éli ki magát

a *fórum zsidó* és futja ki formáját. Hosszúnapkor sem látni templomban, a gyermekek hol körül vannak metélve, hol nem, de plakát-harc idején minden zsidó kultur-ünnepélyen megjelenik és előszere-ttel látogatja az orthodox kóser vendéglőket.

Körülbelül ezeket mondta el *Klár Zoltán* egyik kortese, büszkén hivatkozva arra, hogy az ő jelöltje nem *forum zsidó* mert *Klár Zoltán* nem a közlegő választásokra vaió tekintettel hangosan zsidó, hanem mindenkor a szükséghez képest a a küzdők élén harcol.

Nem olvasom

Míg Berlinben 75 ezer hittestvér járult az urnákhoz a választás alkalmával, addig nálunk a *Heresi Ferencet* megválasztó ösközgyűlés alkalmából leadott szavazatok még egy ezret sem közelítettek meg. A leadott szavazatok magukban foglalják a tisztviselők, a képviselőtestület, az előljárók, a befentesek és a közelállók szavazatait, úgy hogy ezek szavazataiból már kitelik az ezres szám és így összehasonlításul megállapítható, hogy nálunk a szavazók széles rétegei nem is érdeklődtek a rabbiválasztás iránt.

Nem olvasom

A Lágymányosnak van egy külön saját Ehrlich G. Gusztávja, Kramer Adolf személyében, aki a mostani választási küzdelemben halálosan és végérvényesen beleszeretett Klár Zoltánba. Ennek a szerelemnek gyümölcseként Kramer és hívei elhatározták, hogy a választás után Klár Zoltán mögé tömörülnek és az ő vezérlete alatt fogják kiküzdeni panaszaik és sérelmeik orvoslását.

Olvasom

hogy miként intéződött el Bajor Gizi a Nemzeti színház nagy művésznőjének előleg-afférja. A rossz sinekre helyezett mozdonyt Klebelsberg Kunó miniszter előkelő és megértő gesztussal másodpercek alatt helyes vágányra terelte. grf. Klebelsberg Kunó nemcsak hivatott nagymestere a közoktatásügynek, de tőle mindannyian szívesen tanulunk és tanításai révén tágul látóköriünk és jobban értjük meg a nemzetközi kulturális relációkat.

Az ország összes mandarinjai, mind megszívelhetik a nemes gróf oktató példaadását, hogy ott ahol tehetség van jelen, nincs helye a bankszerű elintézés-

nek. Nagyon sűrűn előfordul, hogy az előlegkérő különb legény mint akinek módjában van az előleget megtagadni.

Olvasom

hogya a Zsidókórházban a hivatalos fogadtatáson Stern Samu, Eppler Sándor, Vértés Emil, Krámer Miksa társaságában a fehér asztal mellett helyet foglaltak Csilléry András, Zsembéri István, Barla Szabó József és sokan azok közül akikről valaha nem hittük, hogy ott láthatjuk őket, de az ebéd egyformán jól ízlett.

HIREK

Lunczer Pál ünneplése Az V. kerületi körzet jótekonyságáról is általánosan ismert előljáróját széles körben ünnepelték jubileuma alkalmából. **Lunczer Pál** a Trust ügyvezető igazgatója most töltötte be 35 éves szolgálatát és ez alkalommal a vállalat vezetői és tisztviselői jubileumi bankettet rendeztek tiszteletére, amelyen jelen voltak Gróf Batthyányi Lajos, Tolnay Kornél, Lampel Géza, Gulácsi Kálmán, Kovács Izidor és stb, úgyszintén a Trust igazgatói és tisztviselői teljes számban. Lunczert a bankett folyamán lelkes ünneplésben részesítették.

Gárdos Zsigmond ünneplése. Meleg ünneplésben részesítette a Bethlen-téri templomkörzet **Gárdos Zsigmondot**, aki f. hó 9.-én töltötte be életének 70-ik esztendejét. Ez alkalommal nagy és előkelő küldöttség jelent meg az ünnepelt lakásán, többek között **Kovács Herman**, a körzet elnöke, **Elek Arthur**, **Tolnai Béla**, **Dr. Krausz Jenő**, **Weiskopf Zsigmond**, **Deutsch Ferenc**, **Kanizsai Dezső** és az előljáróságnak számos tagja. Az ünnepeltet **Dr. Schvarcz Benjámint**, a templomegyesület rabbija köszöntötte,

aki egyik alapítója volt a templomegyesületnek és annak első elnöke. Üdvözölte mint embert, aki sok jót gyakorolt, mint zsidót, aki alapos zsidó tudását és erős hitét a szülői házból hozta magával, mely szülői ház már 50 évvel ezelőtt Duna-szerdahely egyik legtekintélyesebb zsidó családja volt. **Gárdos Zsigmond** meghatottan mondott köszönetet a szerinte meg nem érdemelt ünnepeltetésért és fogadalmat tett, hogy úgy mint eddig, ezután is a templomegyesületnek, mely az ő második otthona, fogja szentelni minden igyekvését.

„**Zsidó ujságírók.** A magyarországi németnyelvű időszakai sajtóban a **Pester Lloyd megalapításáig**”. Érdekes olvasni való a kis füzet, mely sok tehetséggel és nagy felkészültséggel megírt tudori értekezése **Ostern Rózsa**, **Dr. Ostern Lipót** leányának. **Dr. Lichtmann Mózes** kritikai megjegyzéseit azzal az óhajjal végzi, hogy az apának még sok ilyenmü örömet szerezzen a szerző. Én egész biztosra veszem, hogy a szerző hasonló és még jobb dolgozatokkal sok örömet fog szerezni nemcsak az apának, hanem széles körü olvasó közönségnek is.

Az Izr. Siketnémák Orsz. Intézete vezérlőbizottsága a napokban tartotta meg emberbaráti munkásságáról beszámoló ülését. Kitünt, hogy falai között ma elhelyezést talál 64 gyermek, még pedig 52 siketnéma és 12 vak. A pedagógiai eredmény a felettes hatóságnak, az országos szakfelügyelőségnek legnagyobb megelégedésére folyik, belső rendjével és szerető szelleménél fogva egyik büszkesége zsidó intézményeinknek. Az anyagiak előteremtése annak a lelkes gárdának odaadó és áldozatos munkájának köszönhető, kiknek sora élén *dr. Deutsch Ernő* igazgatófőorvos, elnök áll és közvetlen munkatársainak, *Kaszab Aladárnénak, Rotter Zsigmondnénak, dr. Gold Simonnénak, Lajta Henriknének*. Vezérlő bizottsági ülés, melyen *Karizsai Dezső* igazgató fenti jelentésről számolt be, egyuttal meleg ünnepeltetésnek is volt színhelye, mert az ott jelenlevő *dr. Gold Simon* alelnök és *dr. Hevesi Simon* vezető-főrabbi meleg szavakban emlékeztek meg az intézet nagyérdemű elnökének, *dr. Deutsch Ernőnek*, a Bródi-kórház osztályos főorvosává történt kinevezetéséről.

A Zsidókórház sajtóbemutatóját bankett fejezte be, ahol a szakácsművészet remekeit tálalták a sajtó képviselői elé. A kolléga urak mulasztását óhajtóm jóvátenni, midőn *Wohlmuth* konyhafőnök és *Hochmann* gazdasági főnök működését kiemelem, akik igaz szaktudással vezetik a kb. naponként 800 személyt élelmező modern konyhát, ahol a rituális felügyelet a legszigorubb követelményeknek megfelelően és kitünően működik.

Orenstein Gábor eljegyezte *Rottmann Szidit*. Mindkettő a pesti izr. hitközség tisztviselője.

A zsidó gimnáziumbarátok egyesülete társasvacsorán ünnepelte az iskola igazgatóját, *Goldberger Salamont* kitüntetésé alkalmából. *Dr. Rosenfeld Viktor, dr. Roth Sándor, dr. Glückstahl Samu, dr. Patai József, tiszasülyi Polnay Jenő, dr. Friedmann Ignác* beszédei után *Goldberger Salamon* igazgató meghatott szavakban adott kifejezést hálájának és bib-

Karácsonyra

GSCHWINDT	Ilkőröket
GSCHWINDT	Aqua vitae Ilkört
GSCHWINDT	Cordia! étvágyilkört
GSCHWINDT	rumokat
GSCHWINDT	bor- párlatokat
GSCHWINDT	gyümölcs- pálinkát
GSCHWINDT	gyümölcs- konzervet
GSCHWINDT	főzelék- konzervet

vásároljuk, mert minőségileg egyenrangúak a legjobb külföldi gyártmányokkal, árban pedig

lényegesen olcsóbbak

Kaphatók az ország összes szakmabeli üzleteiben

liai és midrási idézetek kapcsán kifejtette az igazi zsidó iskola vezetéséről vallott felfogását.

A Rombach-utcai kántorkérdést az eddigi ígérek dacára a hitközség vezetősége még mindig nem oldotta meg, noha az előjáróság jól tudja, hogy a kérdés elodázása kimondhatatlan erkölcsi kárral jár. A második papi állás betöltése hasonlóan égetően sürgős, de mindenki tudja okát, hogy a kérdés megoldását mi késlelteti. Ellenben a kántori állás elintézése semmiféle akadályba nem ütközik és nehezen érti meg a templomot járó hívők nagy tömege, miért nem intézik el közmegelegedésre az üresedésben lévő állást, mikor egy

elsőrangu aspiráns áll az előljáróság renuelkezésére. A napokban egy chanuka-ünnepélyen ismét alkalmunk volt hallani *Weisz Sándor* gyönyörű énekét, aki ez alkalommal is tanusagot tett, hogy zenei képzettsége es héber tuuasa a legkenyesebb igényeket is kielégíti. Az csak nem lenet vele szemben komoly kifogás, hogy régi előkelő családból származik es hogy atyja *Weisz Mór* a Páva utcai körzet közismert es becsült alelnöke. Aki szíven viseli a kombacn utcai templom jövőjét es akarja, hogy az ottani istentiszteletek nivoja a Donany utcaival vetekedjék, az nem hagyja e kérdést tuggöben es meiodo megvalósítja a hívök ónaját. Masutt kénytelen a vezetőség messze föluról kántorokat megnívni próbaéneklés céljaból, auuig nálunk kéznél van a megoldas es akkor nem lesz szüksége a tenetséges es érdemes pesti munk vidéken működni. Reméljük a vezetőség meiodo eleget tesz a hívek ónajtásának es betölti a kombacn utcai masodik kantori állást.

Gyermekek mellé ajánikozik fiatal intelligens vallasos zsidó leány, aki varni is tud. Krausz Irén Celldömölk, Kórnáz u. 11.

Patai György : Ungarn. *A Jüdisches Lexikon* a most megjelent ötödik kötetben *Ungarn* címszó alatt *in nuce* a magyar zsidóság történetét nyújtja. Ezt a cikket tízenkét hatalmas hasábon *Patai György* írta meg, szépen élvezetes es nagyon érdekesen. Furesán hat ma, hogy az árpádházi királyok korában a *zsidó pénzverök* héber betüket vertek a magyar pénzre. Es tragikusan hat, hogy a nyolc évszázad elnyomásos komorságát követő *rövid szabadelvü éra* politikai derüjét mint váltják fel magint a *zsidó sérelmek felhöi*. *Patai György*, aki ezt a szép, összefoglaló történeti cikket írta, egyébként nem feketeokulárés, agg történettudós, hanem egy húszéves, ifju ember, az Orsz. Rabbiképző Intézet hallgatója, jelenleg a boroszlói szeminariumban folytatja tanulmányait, ahol az ottani nagyterekü könyvtar héber kéziratait kutatja, aki komoly tudas, helyes ítélő es aranyos összefoglalóképesség oroszlankörmeit mutatja ebben a cikkeben. Ez az exportikk Magyarország tudományos merieget csak *emetni* fogja a külföldön es igaz dicsóságére válik a magyar zsidó tudomanyrak.

Dr. Molnár Ernő.

Dr. Eisler Mátyás. *Meghalt ismét a régi rabbi guarda egy igen értékes tagja, mert dr. Eisler Mátyás a magyar rabbi Seminariumból kikerult papok legkivalóbbjai közé tartozott. Pályáját az Izr. Tanítóképzöben kezate mint tanár*

A LEGSZEBB AJÁNDÉK

EGY ÜVEG

COTY PARFÖM

ISMÉT MINDENÜTT KAPHATÓ!

majd Kolozsvárra került rabbinak, ahol évtizedeken át fejtett ki áldásdús működést. Tudományos téren is sok oldalú tevékenységgel szerzett magának közbecsülést, melynek elismeréséül a kolozsvári Egyetem magántanárává nevezte ki, ahol a háború végéig magyar irodalmat adott elő. A háború óta az Erdélyi és Bánáti zsidó országos iroda egyházi elnöke volt. Steiner Marcell tőzsdetanácsos sógorát gyászolja az elhunytban.

Dr. Bände Zoltán a közbecsülésben álló kispesti rabbi fiának Endrének f. hó 20-án lesz bár-miczwa avatása.

A Mult és jövő II. kulturestjén, jan 11-én a zeneakadémián mutatkozik be N. Kelen Olga a fiatal énekesgárda feltűnő széphanjú koraturénekesnője, kinek fellépését nagy érdeklődés előzi meg.

Ruhakiosztás a VIII—IX. körzetben. Meghatóan szép ünnepe volt csütörtök délután a nőegyletnek, amely 150 gyermeket ruházott fel, téli akciója eredményeként. A 35 év óta fennálló nőegylet tradícióihoz hiven ezuttal is a legnagyobb erőfeszítéssel azon

volt, hogy egy sereg gyermek kapjon ruhát és cipőt. Az utolsó napokban különösen sok természetbeni adomány érkezett, amelyet a lelkes nőegyleti tagok gyűjtöttek össze. A felruházáson kívül vasárnap több száz szeretetsomagot fognak kiosztani és finom uzsonnával vendégelik meg a gyermekeket.

FORUM
NYOMDA
V. ZOLTÁN-UTCA 1.

Royal Appoló, VII. ker. Erzsébet körút 45—47. Tel.: J. 429—46, 419—02.

Décsi mozi, VI., Teréz körút 28. Tel.: A. 259—52.

Palace mozi, VII., Erzsébet körút 8. sz. Tel.: J. 365—23.

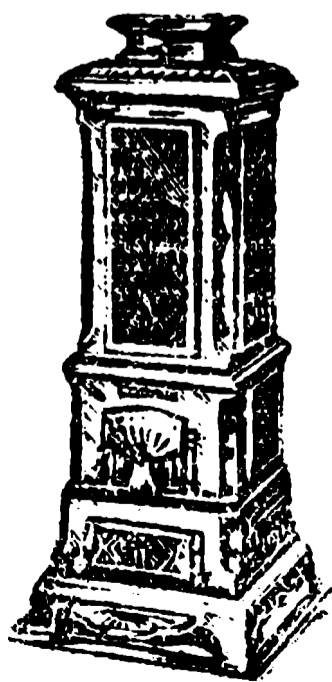
Ufa Uránia, VIII., Rákóczi út 21. Tel.: J. 372—04.

Ufa, VI., Teréz körút 60. Aut. 197—68.

Forum, IV., Kossuth Lajos ucca 18. Tel.: Aut. 895—43.

Kamara mozi, VII., Dohány ucca 42—44. Tel.: J. 440—27.

Corvin, VIII. ker. József körút és Üllői út sarok. Tel.: 398—88.

Fázik?

Vásároljon

Automat vagy Tantal

folytonégő kályhát!

Gyártja:

S w o b o d a

kályhagyár, Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 14.

Tel: A. 177-10. Kérjen árjegyzéket! Fizetési kedvezmény!

KÖZGAZDASÁG

Vida Jenőt a Magyar Általános Kőszénbánya alelnök-vezérigazgatóját a minap egy kis lapocskáról burkolt, de annál súlyosabb támadás érte. Magának az ügynek lényegével és annak mozgató rugóival nem akarunk foglalkozni, azonban azt mégis meg kell állapítanunk, hogy Vida vezérigazgató vállalatát az ország egyik legőkeesebb és leghatalmasabb intézetévé fejlesztette. Vida Jenő a magyar közgazdasági életben olyan kimagasló és előkelő helyet foglal el, hogy róla minden visszapattan.

(H.)

Ki lesz a tőzsde új elnöke. Végh Károly lemondását már rég eszköztálták a tőzsdén és csendben felkészülnek az új elnökválasztásra. Fleissig Sándornak sok híve van, de a választók óriási többsége br. Korányi Frigyes jelöltsége mellett foglal állást. Hiányzik a szükséges kontaktus a kormány és a tőzsde között, ezt hangoztatják az érdeklődők és br. Korányi elnökségének esetében remélik, hogy a vezetőség tekintélye hatványozott módon fog emelkedni.

A Trust megvásárolt 20.000 drb. Nova részvényt, miáltal a majoritási szindikátus kebelében döntő fölényre tett szert. Kíváncsian várjuk, hogy a szindikátus kebelében történt ezen eltolódás miképp fog a Nova jövőbeni vezetésében megnyilvánulni.

Porzsolt Béla kitüntetése. Az egész gazdasági világban osztatlan örömet keltezt az a hír, hogy a Kormányzó Porzsolt Bélát a Lukácsfürdő r. t. alelnök-vezérigazgatóját a magyar királyi kormányfő tanácsosi címmel tüntette ki. A legmagasabb elismerés arra rendkívülien méltó férfit ért, aki saját egyéni munkálkodásával érdemelte ki ily fiatalon ezt a kitüntetést. Komáromban 1885-ben született és 1906-ban gépészmérnöki oklevelet

szerezett. Előbb a Fegyvergyár cégvezető főmérnökeként működött, majd 1920-ban a Lukácsfürdő r. t. kötelékébe lépett és annak alelnök-vezérigazgatója lett. Tanulmányutjai alatt külföldön szerzett tapasztalatai alapján alakították át a Lukácsfürdőt mai világvárosi nivójára. A Kristály kutvállalatot később vállalatának érdekkörébe vonta és az ő kiváló szervező erejének tudható be, hogy a Kristályviz elnevezés ma már országszerte fogalomává vált.

Enyvári Jenő A Főváros könyvtárát ma már messze túlemelte hivatásán és most már nem csak tudományos és tanulási célokat tud kielégíteni, hanem a közgazdasági élet célszerűen veheti hasznát. Minden segédeszköz a legkisebb közgazdasági vagy szak-lapoktól egészen a legújabb cím és lakásjegyzékig rendelkezésére áll a közönségnek és élénken bizonyítja, hogy Enyvári Jenő igazgató nem csak elméleti tudós hanem a gyakorlati gazdasági élet embere is.

Kedvezőbbek a hitel feltételei Kőbányán. A hitel élet mai nehézségei közepette kedvező hitelviszonyok közt élnek és ez elsősorban a kőbányai Takarékpénztár vezérigazgatójának Halter Károlynak köszönhető. Értesülésünk szerint a Kőbányai Takarékpénztár igazgatósága további kedvezményeket fog nyújtani ügyfeleinek.

Magyar szőlő külföldi térhódítása és a Banánbehozatali. Ma amikor az ujonan megkötendő kereskedelmi szerződéseknél oly rendkívüli súlyt fektetnek agrár érdekeink fokozottabb védelmére és mindent elkövetnek, hogy mezőgazdasági termékeink exportját biztosítsák, örömmel kell megállapítanunk a magyar szőlőnek nagyarányu térhódítását, elsősorban a német piacokon. Kétségtelen, hogy szőlőexportunk rohamos emelkedésében a Banánbehozatali r. t.-nek oroszlánrésze van. Ez a vállalat a banán behozatalnál különböző alkalmi kedvezményeket élvez ezért szerződésileg bizonyos

mennyiségű magyar gyümölcs kivitelét kellett vállalnia. A banánbehozatali r. t. kötelezettségének a legderékasabban megfelelt és az általa lebonyolított gyümölcs exporttal méltó feleletet adott azokra a támadásokra, amelyek évek óta a konkurrens vállalatok részéről érték. Az ország szempontjából közömbös, hogy melyik kommerciális vállalkozás dolgozik nagyobb haszonnal, fontos csak az amugyis a legsúlyosabb gondokkal küzdő mezőgazdaság legalább gyümölcs termelése terén eredményes működést fejtesen ki. A *Banánbehozatali* az általa bevezetett izléses és eredeti csomagolás, valamint a költséget nem kimélő amerikai méretű propaganda által nemcsak a salyát exportját fokozta, de nagy mértékben járult hozzá a magyar gyümölcs hírnevének emeléséhez és az egész ország gyümölcs kivitelének emelkedéséhez.

A Tryoson Vegyiművek, amely a Székesfővárosi Vizművek víztisztító berendezéseinek szállításáért folyó harc közepontjában állott, mégis bemutathatta az illetékeseknek a kizárólagos magyar anyagokat felhasználó és magyar találmányu víztisztító rendszerét. Értesülésünk szerint a próbák teljes sikerrel jártak és azt hisszük, hogy most már semmi akadálya sem lesz a végleges döntésnek és Budapest közönsége a sok huzavona után végre tiszta vizet ihat.

Zsidó könyveket a zsidó gyermekeknek

A legszebb zsidó ifjusági könyvek a **REMÉNY** zsidó ifjusági folyóirat kiadóhivatalában (Budapest, IV. Magyar-utca 3.) olcsó áron kaphatók.

Szerkesztésért és kiadásért

Dr. Kenéz-Kurländer Ede felel

„FORUM” nyomdai műintézet
V., Rudolf-rakpart 8.

JAPÁN

KÁVÉHÁZ

ANDRÁSSY-UT 45.